

IN MEMORIAM

OB SMRTI VLADA JAGODICA

19. decembra 1983 se je po dolgi in težki bolezni v bolnici Petra Deržaja končalo življenje našega dobrega znanca in sodelavca Vlada Jagodica.

Rojen je bil 22. 4. 1925 v Ljubljani, kjer je obiskoval osnovno šolo, klasično gimnazijo in ekonomsko fakulteto. Zaradi težkih materialnih razmer se je že v času študija zaposlil. Ker so ga privlačili vzhodni jeziki in kulture, je na beograjski univerzi vpisal orientalsko filologijo in književnost in leta 1955 diplomiral. Znanje je dopolnjeval še v Parizu na šoli vzhodnih jezikov (amharščina, perzijsščina) in na École des hautes études (iranistika, primerjalna slovnica indoevropskih jezikov, fonetika afriških jezikov), predvsem pa v Egiptu, kjer je bil dve leti kot štipendist (1959—1961) in kamor se je kasneje še vračal (1970, 1976, 1980). Leta 1982 je obiskal tudi Irak, pred tem pa Perzijo (z ekskurzijo Slovenskega orientalističnega društva) in sovjetsko Srednjo Azijo.

1. JEZIKOSLOVJE: Na oddelku za primerjalno jezikoslovje in orientalistiko Filozofske fakultete v Ljubljani je poučeval arabščino kot lektor od leta 1961 in kot višji predavatelj od leta 1982. Za interesente je posebej prirejal še tečaje perzijsčine in turiščine. Rezultat njegovega jezikovnega dela, ki je bilo posebno intenzivno prav na področju afriških in bližnjevzhodnih jezikov, sta knjigi Priročnik libijske arabščine (Ljubljana 1967) in Slovar malgaškega jezika in priročna slovnica (Ljubljana 1969). Napisal je vrsto strokovnih in poljudnih jezikoslovnih člankov, npr. Jezikovni problem arabskega sveta (Delo 15. 1. 1961), Quelques comparaisons entre le dialecte bédouin de la région de Mariout et le dialecte du Caire (v: Actes du XXIXe Congrès international des orientalistes, Études arabes et islamiques 2, Pariz 1975, str. 79—85). Koliko jezikov je na svetu (Pionir 1981/82, št. 1, str. 27), Genealoška razvrstitev jezikov (Pionir 1981/82, št. 3, str. 27), Indoevropski jeziki (Pionir 1981/82, št. 5, str. 39), Spoznavajmo jezike sveta (32 nadaljevanj v Tedenski tribuni 1971/72), Egiptolog in arabščina (rezime predavanja, v: Orientalistika 2, Ljubljana 1978, str. 59).

Sestavljal je učbenika pogovorne egiptovske in iraške arabščine, ki bi bila pomembna pripomočka našim delavcem in strokovnjakom v teh deželah, a ju žal ni utegnil izdati. Nedokončana je ostala tudi njegova raziskovalna naloga Jezikovna podoba Afrike, ki jo je nameraval predložiti za doktorsko disertacijo. Pred tem je opravil raziskavo beduinskih narečij v Egiptu.

Imel je številna predavanja o jezikovni problematiki neevropskih dežel. Tako je npr. v lingvističnem krožku na Filozofski fakulteti govoril o malgaščini, na oddelku za primerjalno jezikoslovje v Zagrebu o jezikovni in nacionalni problematiki Afrike, v Slovenskem orientalističnem društvu pa

o jezikovni situaciji v Afriki in o jezikovni in narodnostni sliki arabskega sveta. Skupaj z Jarom Dolarjem je decembra 1975 pripravil razstavo o razvoju pisav.

Na ljubljanskem sodišču je bil od leta 1964 tudi zapriseženi prevajalec za arabščino.

2. KNJIŽEVNOST: Zelo raznovrstna je bila tudi Jagodičeva prevajalska dejavnost. Iz 16 afriških jezikov je prevedel izbor Afriških pripovedk (Ljubljana 1976) in napisal predgovor, njegova je tudi spremna beseda k zbirki Korejske ljudske pripovedi (Ljubljana 1979). Za knjižno zbirko Kondor je oddal prevod staroegipčanskih tekstov. Napisal je tudi obsežno besedilo o avtorju in delu k slovenskemu prevodu knjige perzijskega epika iz 12. stoletja, Nizamija, Sedem zgodb sedmih princes (Ljubljana 1981).

Od njegovih člankov o izvenevropskih književnosti omenimo naslednje: prevod pesmi in podatki o turškem pesniku Orhanu Veli Kaniku (Naši razgledi 6. 4. 1979), Širši razgled po afriških književnostih (Literarna priloga Dela 8. 3. 1979), podatki o egiptovskem književniku Tawfiq al Hakimu in prevod njegove kratke enodejanke Reka blaznosti (Naši razgledi 10. 10. 1980). Za literarni leksikon Cankarjeve založbe je pripravil seznam 2700 gesel, za ljubljanski radio pa oddaje o sodobni turški poeziji, ljudski poeziji Sudana, sirijsko—ameriški šoli v novi arabski literaturi, eskimski in afriških književnostih idr.

V Slovenskem orientalističnem društvu je predaval o indijski poeziji v perzijskem jeziku in njenem najvidnejšem predstavniku Galibu, o ujugurski književnosti, o maejski knjigi Popol Vuh, papiamentski književnosti na Antilskih otokih in književnosti v jeziku Sranan Tongo.

3. NARODNOST IN KULTURA: Študij jezikov in književnosti izvenevropskih ljudstev je Vlado Jagodic povezoval s širšo problematiko njihove etnične in kulturne samobitnosti. To ga je tudi zbliževalo z etnologijo in z etnologiji. Pogosto je prihajal na etnološki oddelok Filozofske fakultete, bodisi po literaturo ali na pogovor. Nameraval se je udeležiti tudi ekskurzij študentov etnologije v sovjetsko Srednjo Azijo in v Zakavkazje, a mu je obakrat to preprečila bolezen. Na oddelku za etnologijo je v okviru seminarja o izseljenstvu pripravil predavanje o Slovencih v Egiptu. Del podatkov, ki jih je zbral o izseljevanju iz naših krajev v Egipt, je tudi objavil v razpravah Slovenci v Egiptu (Slovenski izseljenski koledar 1968, str. 206—209) in Arabske besede v slovenščini naših izseljencev v Egiptu (Jezik in slovstvo 1967/68, str. 253—255). Kulturološko so bila zasnovana nekatera njegova predavanja v Slovenskem orientalističnem društvu, npr. o Egiptu (z diapozitivi) in o Iranu od Aleksandra Velikega do danes. Oktobra 1980 je predaval o narodnostnem vprašanju v Afriki, decembra istega leta pa o položaju manjših v Afriki. Tekst Položaj manjšin v Afriki je objavil v Razpravah in gradivu Inštituta za narodnostna vprašanja v Ljubljani 1981, str. 207—210.

Vse od ustanovitve Slovenskega orientalističnega društva, k čemur je sam mnogo pripomogel, je

bil aktiven v društvenem vodstvu kot predsednik (1974—1976), podpredsednik ali član izvršilnega odbora. Prizadeval si je, da bi v društvu zaživela afrikanistična sekcija, ki bi povezovala raziskovalce vseh strok, sodeloval pa je tudi pri delu drugih sekcij — indološke, sinološke in amerikanistične. Zazvzemal se je še za ustanovitev Centra za neevropske kulture na Filozofski fakulteti, ki bi kasneje prerasel v inštitut. Razmišljal je o splošnih problemih orientalistike pri nas in o tem predaval decembra 1975 na simpoziju Orientalistika in neuvrščeni svet (objavljeno z naslovom Kratak pregled orientalističnih strok, ki so v Jugoslaviji še nerazvite ali pa so slabo razvite, Orientalistika 1977, šte. 1, str. 96—98).

Če bi skušali določiti mesto Vlada Jagodica med tistimi Slovenci, ki so se ukvarjali s študijem izvenevropskih dežel in kultur, bi jih našli celo vrsto, ki so živeli osamljeni na „robu družbe“ in so le redko dočakali priznanje za svoje delo. V primerjavi z njimi je Vlado Jagodic svoje znanje vendarle uspešneje posredoval drugim, delno zaradi službe, ki mu je to omogočala, delno zaradi bolj razumevajočega in odprtega okolja. Žal je moral odložiti pero med snovanjem svojih najobsežnejših in najpomembnejših del. Skromen, kakršen je bil, se ni silil v ospredje ali se hvalil z bogatim znanjem. Tudi na svojo bolezen je gledal brez samopomilovanja kakor človek, ki je večkrat zrl smrti v obraz, prvič že na začetku svoje polnoletnosti v nacističnem koncentracijskem taborišču Dachau. Morda je od tod izvirala tudi njegov globok čut za človečnost, ki smo ga pri njem najbolj cenili. Zato je smrt Vlada Jagodica za vse nas boleča izguba, ne le v znanstvenem, marveč tudi v človeškem pogledu.

ZMAGO ŠMITEK

OBVESTILO

Na seji predsedstva ZDFJ 25. 1. 1984 je bilo sklenjeno, da bo 31. kongres Zveze društev folkloristov Jugoslavije od 1. do 5. oktobra v Radovišu v Makedoniji. Vse, ki bi se želeli udeležiti kongresa obveščamo, da se pismeno prijavijo Slovenskemu etnološkemu društvu do 15. marca 1984.

Kongresne teme:

1. Folkloristični prikaz Radoviša in okolice.
2. Splošno in specifično v folklori NOB in revolucije pri jugoslovanskih narodih in narodnostih.
3. Metodologija terenskega raziskovanja folklore.
4. Spremembe in kontinuiteta v svatbenih običajih.

Delo v sekcijah:

Sekcija za ustno slovstvo: **Družbene vede in ustno slovstvo** Etnomuzikološka in etnoko-reološka sekcija: **Problemi prilagajanja tradicionalnih oblik sodobnemu odrskemu izvajanju.**

Na kongresu bosta tudi sekciji za otroško folkloro in športne igre.

SED